

POSSIBLE ANSWERS

COMPUTYPING SG P1

FEB / MARCH 2007

You have chosen your destination, and the best part is, your pet can go with you. So here are a few tips and reminders on how to get there safely.

For those animals used to travelling with their owners, the holiday journey should hold no fears. However, for those pets that have never been on holiday before, the trip could be somewhat traumatic unless they are familiar with the idea.

If the only journeys your animal has been on end at the vet, where it invariably gets a needle stuck into it, then it will associate all trips with a negative experience. To combat this, and well before your intended departure date, take your pet for short journeys to nice places such as a local park, so that it realises that not all trips have an unpleasant ending.

Look up tips in pet care books on combating car sickness and fear of riding in cars, as all these tips apply to the novice traveller as well. It is also wise to train your dog to jump in and out of the car on command.

10e max While making^(20 wpm) lists for packing your own suitcase and those of the rest of the family, do not forget a list for your pet. It is a good idea to groom and bath your pet to rid of any little passengers, like ticks and fleas, before leaving.

11e max Another good idea is^(25 wpm) to de-worm your pet a couple of days before departure. In fact, some holiday venues insist on seeing proof that this has been done.

12e max For safety's sake when travelling, it is advisable to confine a dog behind a dog-guard, particularly if it is^(30 wpm) large and active. A dog leaping around in a moving car is not only a distraction for the driver and unpleasant for the other passengers, but unrestrained pets can cause an accident, as

they can ⁶distract⁵ and even interfere⁴ with the driver's ³ability² ^(35 wpm) to control the vehicle. A well-behaved, moderately restrained dog makes for a happier journey all round.

14e max

In the case of a cat or a small dog, it is safest to get them used to travelling in a special pet carrier. Cats, as a rule, do not like ^(40 wpm) travelling, and may try to make a break for freedom if they are not confined in a carrier. Likewise, they can easily get into inaccessible places if left to roam, and again could cause an accident.

16e max

Before any car journeys are undertaken, however, do get ^(45 wpm) your pet used to the idea of the carrier, and then progress to travel training. On the day of the journey ensure that your pets are placed in a secure area or room before you start to pack the car. Many holidays have been delayed by a frantic search ^(50 wpm) of the house and garden when the guest of honour has decided to go walkabout.

18e max

20e max

Place some comfy bedding in the area in which you want your dog to travel, perhaps with a favourite toy and water bowl that has a non-spill lid, filled with water. ^(55 wpm) Put the dog in the car, let it settle, and let the journey begin.

22e max

If your pet is travelling in a carrier, ensure that the carrier is placed in the car where it will not slide forward should you make an emergency stop. Better still, secure it with ^(60 wpm) a seat belt, and urge the driver to drive as if he were carrying a precious, breakable cargo. Never place the carrier in the boot of the car, as it is dark, noisy and airless, and smells of petrol.

24e max

If possible, try to avoid travelling during ^(65 wpm) the heat of ^{26e max} the day and travel either early morning or evening. If you do have to travel through the day, help to keep your dog cool by regularly spraying it with water from a spray bottle. Take food and water from home, as the last thing you need ^(70 wpm) is ^{28e max} for your pet to get an upset tummy on the journey.

Whenever you stop to stretch your legs, do not forget your pets. They too will appreciate a quick leg stretch and some fresh air. This is where having trained your dog to jump in and out of ^(75 wpm) the car will help. Before leaving the car, ^{30e max} while the doors and windows are closed, put your cat on a harness and lead. Only when it is securely fastened should you leave the car. Let your cat walk on the grass or bare earth, or use a litter ^(80 wpm) tray. ^{32e max}

MARKING OF SPEED – PENALISATION OF ERRORS

Penalise ONCE per paper

- ★ Line spacing
- ★ Open line between paragraphs
- ★ Incorrect font
- ★ Incorrect margins
- ★ Incorrect language (US) – e.g. use of 'z' instead of 's'
- ★ Paper size
- ★ Accidental caps lock
- ★ Smart quotes in words like "we'll be there ..." are acceptable in English
- ★ Punctuation (two after full stop, one or two after colon and semi-colon, one after comma) – applied consistently
- ★ Evidence of enter used at the end of a line (initial capital)

Marks for speed levels below 35 wpm are not indicated. Use only 'P' or 'F' to indicate whether or not the speed has been achieved, in the left-hand margin. The candidate gets the highest mark for any speed passed at **35 wpm and above**. The candidate also gets credit for the highest speed passed (24/60) even if the mark is lower than another speed level achieved.

Extract from syllabus, page 20:

- Omissions or repetition of words in a sentence as well as words omitted as a result of non-completion of the text up to the minimum speed requirement, are marked according to the system whereby the first five strokes constitute an error and thereafter every subsequent ten strokes constitute an additional error.

REKENAARTIK (SG)

942-2/1

VRAESTEL 1 (SPOED) (u)

Jy het jou bestemming gekies en die beste deel daarvan is dat jou troeteldier saamgaan. Hier is 'n paar wenke hoe om veilig daar aan te kom.

Vir die dier wat gewoond is om saam met sy eienaar te reis sal die roete geen vrees inhou nie. Die ander, wat nog nooit met vakansie was nie en ook nie aan die idee gewoond gemaak is nie, sal dit egter traumaties vind.

Jou troeteldier wat slegs na die veearts ry en dan onthou hoe 'n naald in hom gesteek word sal enige rit in die motor met hierdie negatiewe ervaring assosieer. Om dit te voorkom stel ek voor dat jy jou dier 'n geruime tyd voor die vertrekdatum na lekker plekke soos die park neem. So sal jou dier leer dat alle ritte nie noodwendig negatief is nie.

Soek wenke oor hoe om karsiekte en vrees te oorwin. Hierdie raad is van toepassing op alle ervare sowel as beginner reisigers. Dis ook wys om jou hond te leer om in en uit die kar te spring as jy hom die bevel gee.

10f max

Moenie jou troeteldier se lysie vergeet terwyl jy jou eie (20 wpm) lysie maak van alles wat jy vir die vakansie moet onthou nie. Dis ook 'n goeie idee om jou hond voor die tyd te bad om ontslae te raak van klein passasiers, soos bosluise en vlooië. Ontwurm ook jou hond voor jy vertrek. Dis 'n feit dat sommige (25 wpm) vakansieplekke bewys wil sien dat dit gedoen is.

11f max

Beskerm jou groot hond agter 'n skerm, vir veiligheidsredes. 'n Hond wat in 'n motor rondbeweeg trek die bestuurder se aandag af en dit verorsaak ook ongerief vir die ander passasiers. Onbeheerste (30 wpm) honde kan 24=0 ongelukke 23 veroorsaak. 22 'n Goed opgeleide 21 hond maak die reis 20 vir 19 almal 18 baie 17 makliker. 16

12f max

Die maklikste manier om 'n kat of 'n klein hond te vervoer is om hulle in 'n spesiale vervoermandjie te sit. Katte hou gewoonlik nie van reis nie (35 wpm) en kan dalk probeer om weg te kom as hulle nie in 'n houer is nie. Onthou hulle is gewoond om in snaakse plekke in te kruip en kan ook sodoende ongelukke veroorsaak.

14^f max

Voordat enige ritte onderneem word, maak jou dier gewoond aan die houer. Sorg (40 wpm) dat jou diere op die dag van jou vertrek in 'n veilige, beskermde kamer is. Baie vakansies is uitgestel omdat die eregas die hasepad gekies het.

16^f max

Sit sagte beddegoed met 'n gunsteling speelding op die plek neer waar jou hond moet reis. Plaas (45 wpm) ook 'n waterbak wat nie mors nie daar neer. Sit die hond in die motor en laat hom neskop voordat die reis begin.

18^f max

Maak seker dat die houer waarin jou dier reis nie vorentoe sal val en 'n noodstop veroorsaak nie. Maak dit vas met 'n veiligheids gordel (50 wpm) en smee die bestuurder om te bestuur asof hy die kosbaarste vrag het. Moet nooit die houer in die katebak plaas nie want dit is te donker en raserig en ruik na petrol.

20^f max

Indien moontlik, moenie gedurende die warmste tyd van die dag reis nie. (55 wpm) Dis beter om soggens vroeg of laatmiddag te ry. As jy wel deur die dag moet ry, spuit jou hond nat met 'n spuitbottel om hom af te koel. Neem water en kos van die huis af. Die laaste ding wat jy nodig het is 'n dier met 'n omgekrapte maag. (60 wpm)

22^f max24^f max

Wanneer jy stop om bene te rek, moenie jou diere vergeet nie. Hulle sal dit ook geniet om hul bene te rek en vars lug in te asem. Hier is wanneer die in- en uitspring uit 'n kar goed te

pas sal kom. Voor jy die deur en vensters oopmaak moet jy ^(65 wpm) eers jou kat aan 'n leiband of harnas vasmaak. Laat jou kat op die gras of grond loop of neem die sandbak saam. 26f max

Moet nooit jou dier, al is dit slegs vir 'n kort rukkie, alleen in die voertuig los nie. Al het jy in die skaduwee parkeer sal dit ^(70 wpm) nie help as die temperatuur van die hond gestyg het nie. Honde sweet nie en hulle enigste manier van afkoel is om asem te haal. As jou voertuig binne te warm is sal dit hulle nie help om af te koel nie. 28f max

Wanneer jy by jou bestemming aankom, moet ^(75 wpm) jy nie jou hond laat uitspring om die omgewing te verken nie. Neem tyd en laat jou hond rustig aan die nuwe plek gewoond raak. Loop met die hond aan 'n ketting totdat hy rustig is. Sit jou dier dan in 'n veilige toe kamer totdat jy die motor ^(80 wpm) uitgepak het. 30f max

NASIEN VAN SPOED – PENALISERING VAN FOUTE

Penaliseer EEN keer per vraestel

- ★ Reëlafstand
- ★ Oop reël tussen paragrawe
- ★ Verkeerde lettertipe (font)
- ★ Verkeerde kantlyne
- ★ Verkeerde taal (Engels ipv Afrikaans kan AutoCorrect-gevolge hê)
- ★ Papiergrootte
- ★ Wisselstot per ongeluk aan (*accidental caps lock*)
- ★ 'n (moet óf regaf-aanhalingstrepie óf sluitings-aanhalingstrepie wees) [die man dra 'n hoed] – smart quotes in woorde soos “we'll be there ...” is in Engels aanvaarbaar)
- ★ Leestekens (twee na punt, een of twee na dubbelpunt of kommapunt, een na komma) – konsekwent toegepas
- ★ Bewys dat enter aan die einde van 'n reël gebruik is (reël begin met hoofletter)

Punte vir spoedvlakke onder 35 wpm word nie aangedui nie. Gebruik slegs 'P' of 'F' in die linkerkantruimte, om aan te dui of die spoed geslaag is of nie. Die kandidaat kry die hoogste punt vir enige spoed, **35 wpm en hoër**, wat hy geslaag het. Die kandidaat kry ook krediet vir die hoogste spoed wat hy geslaag het (24/60), al is die punt laer as vir 'n ander spoed geslaag.

Uittreksel uit sillabus, bl. 19:

- Weglatings of herhaling van woorde in 'n sin sowel as woorde weggelaat as gevolg van nie-voltooiing van die teks tot die minimum spoedvereiste, word nagesien volgens die stelsel waar die eerste vyf aanslae as een fout beskou word en daarna elke tien daaropvolgende aanslae as 'n addisionele fout.

